

Att göra statistik kan vara att, som vi i statistikkommitén gör, samla och en massa resultat som vi sedan »bara« sorterar upp i bästalistor vilka för framtida dokumentation publiceras i »Sverige-Bästa«.

Men att göra statistik kan också vara att ur ett insamlat material med olika metoder försöka studera och analysera utveckling och andra företeelser. Tyvärr blir det väl inte alltid tid över till att ägna sig åt denna form av statistik i någon större utsträckning. Den vanliga statistiken »på längden« räcker mer än väl till för att man aldrig skall känna sig sysslolös.

Men ibland blir det i alla fall litet »statistik på tvären« och resultaten av dessa sifferövningar kommer att dyka

»Solnedgången är röd därför att den inte är blå« (Lin Ju, gammal kines, ca 1000 f Kr).

En allt intensivare diskussion har de senaste åren förts om det stora »vinnnet« av idrottande ungdomar och vad som kan göras åt det. Av alla våra tusentals småttingar som springer, hoppar och kastar är det bara en handfull som finns kvar i friidrotten när de når den mogna ålder då de »stora« resultaten skall komma.

Hur skall vi bära oss åt att hålla kvar dem tillräckligt länge? Vi är ju (tyvärr?) inte så lyckligt lottade som simningen där de aktiva i allmänhet kan nå internationell klass redan tidigt i tonåren (i synnerhet flickorna). Simmarna hinner alltså bli bra även om de slutar »för tidigt«.

Men i friidrotten kan vi bara med tårnylliga ögon se hur majoriteten av våra aktiva lämnar oss innan de och vi egentligen vet om de kan bli bra. Särskilt tråkigt är det väl när »jättetalangerna« och »underbarnen« försvinner för där tror vi oss veta att de framtida stjärnorna lämnar oss.

Men det här är ju inga nyheter och även om ämnet är fascinerande så skall jag inte här fördjupa mig i några förnumstiga råd om vad som skall göras för att råda bot på dessa problem. (Fast senare i den här betraktelsen kommer vissa funderingar som nog kan äga en viss tillämplighet i andra sammanhang.)

I stället tänkte jag avhandla en helt annan, större och därmed avsevärt allvarigare utslagning av aktiva. En utslagning som

upp här i Friidrott litet då och då framöver. Förhoppningsvis skall betraktelserna inte vara helt ointressanta och harmlösa. Det heter ju »Statistik på tvären« och kan därför vara litet tvärs för.

PS. Det brukar sägas att »med statistik kan man bevisa vad som helst«. Det är naturligtvis inte alls sant. Vad man kan göra är att inbilla andra att något är sant genom att förtiga vissa uppgifter och överbetona andra och genom att använda förrådiska presentationsmetoder. I »Statistik på tvären« tänker jag dock inte hemfalla åt sådant utan öppet redovisa allt, inkl ev svagheter som kan tänkas finnas i bevisningen.

A LENNART JULIN

Den okända utslagningen

hittills aldrig vad jag vet har allmänt uppmärksamats och som därför med all rätt kan kallas »Den dolda utslagningen«. Att den fått förbli »dold« hänger ganska säkert ihop med att till för några år sedan så fanns ingen förutsättning att enkelt avslöja den.

Tanken smög väl på mig successivt när jag arbetade med statistiken, i synnerhet utskriften av ungdomslistorna för »Sverige-Bästa«. Nog var det väl så att månaderna i födelsedatum var ganska skevt fördelade? Många mars och april och även januari och februari men få november och december.

EXTREMA SPJUTLISTOR

Riktigt extrema var spjutlistorna för 14-åringar 1978. De åtta bästa pojkarna var fem st januari, två st februari och en st september och de åtta bästa flickorna två st januari, tre st februari, två st mars och en st april. Är en sådan fördelning verkligen bara slumpens skördar eller finns det en bakomliggande process som favoriserar januari-barnen och de andra på året tidigt födda?

En knappast originell tanke är att månaderna är dyrbara i ungdomsåren och då sker en oundviklig favorisering av dem som är födda nära efter »gränsen« (i vårt fall årsskiftet). Man kan emellertid börja fundera över flera saker i detta sammanhang. Är kanske själva födslarna lika snedfördelade på året (kanske nästan alla barn föds i början på året)? Är snedfördelningen i dessa låga åldrar något som försvinner för äldre

årsklasser där ju månaderna blir relativt sett allt mindre värda?

Funderingarna fortsatte att gnaga i bakhuvudet och fick ny näring i samband med JEM. På något sätt kom ämnet, födelsemånader upp på tågresa hem och en hastig genomgång av den svenska truppen visade på en extrem snedfördelning. Detta trots att det här rörde sig om aktiva som i allmänhet var 17–19 år gamla. Det tydde på att snedfördelningen fortsatt höll i sig upp i åldrarna.

Nu måste saken utredas på allvar! Så här gick jag tillväga: ○ **Basmaterial:** Sverige-Bästa 1977, 1978, 1979 och 1980.

Det är alltså de fyra senaste årgångarna (1981:an är ännu inte klar) som är de som innehåller 14-årslistor omfattande 20 namn per gren med födelsedatum.

○ **Grenar:** 100 m, 800 m/1 000 m, kort häck, höjd, längd, kula, spjut, mångkamp.

Detta är de åtta grenar som utgör det officiella programmet i 14-årsklassen. (Stav kom till 1979 och har därför utelämnats). Grenarna är väl också ett hyggligt tvärsnitt av friidrott med sprint, medel/lång, häck, hopp, kast och mångkamp. I de äldre manliga klasserna ersatte jag 1 000 m med 1 500 m som är den närmaste motsvarigheten.

○ **Åldersgrupper:** 14 år, 16 år, 18 år och seniorer.

○ **Djup:** 20-bästa.

I varje gren och varje åldersgrupp har alltså födelsemånaderna undersökts för de 20 bästa. I de fall där 20:e resultatet delas av ytterligare några

har också dessa tagits med.

Om födelsedatum saknats på någon i en lista men detta datum sedermera (efter bokens tryckning) framkommit har det tagits med i behandlingen.

○ **Tidtagning i sprint/häck:** I allmänhet bara elitider.

Med undantag för de första åren i de yngsta klasserna har bara elitlistorna använts. I mångkamp kombinerade listor.

○ **Redovisning:** Procenttal. Detta för att kunna göra jämförelserna enkla och lättförståeliga.

LITET MATERIAL

För att i möjligaste mån undvika att tillfälliga (slumpmässiga) variationer skall få ett överdrivet utslag har vid den slutliga analysen resultaten från de fyra åren och de två könen räknats ihop till ett värde för åldersklassen. I tabellerna finns dock en litet finare uppsplattning för den som vill titta även på delfiffror. För dessa måste man observera att materialet bakom är ganska litet, ca 160 namn per år och kön. I det totala materialet ligger det $2 \times 4 \times ca 160 = ca 1280$ namn bakom siffrorna.

Innan jag går vidare i resonemangen skall jag också peka på några faktorer som i viss, men som jag anser oävsentlig, omfattning kan påverka resultaten.

○ **Saknade födelsedatum:** Ett fåtal, huvudsakligen bara bland 14-åringarna. Bortfallet är dock klart under 5% (1 på 20). Knappast av någon praktisk betydelse för undersökningen.

○ **Samma person i många grenar:** Bara påtagligt i 14-års-

gruppen där vissa »fenomen« kan vara med i nästan allt. Men trots allt är dessa fenomen ganska få och det finns inget som tyder på att de i sina födelsedatum avviker från det stora mönstret.

○ **Samma person i flera åldersklasser:** Ganska vanligt bland flickorna. I synnerhet är det mycket F16 i F18-listorna och mycket F18-F16 i seniorlistorna. Ungdomarnas stora inflytande bland seniorerna är inget som helst fel. De utgör ju den delen av vår seniorelit och då skall de räknas in där på alla sätt och vis. F16 bland F18 är mer principiellt tveksamt om man som här vill följa utvecklingen när de aktiva blir äldre. Men inte heller här ger en enkel snabbkoll något belägg för att den »verkliga« bilden störs på ett avgörande sätt.

○ **Stillastående seniorlistor:** Medan ungdomslistorna, i synnerhet i P14 och F14, varje år får en nästan helt ny uppsättning aktiva så är seniorsituationen ganska konstant med samma individer år efter år. Det kan innebära att slumpmässiga skevheter lever kvar och kan uppfattas som »verkliga« skevheter. Sådana tendenser kan man spåra i seniornas september- och oktobersiffror där det är markanta könsskillnader (september män 4.6 och kvinnor 8.5, oktober män 10.6 och kvinnor 5.6).

○ **Månadslängd:** Alla månader är som bekant inte lika långa. Februari är t ex ca 10% kortare än december. Men tittar man på resultatet så ligger ändå korta månader som februari och april mycket långt framme medan långa som augusti och december är »tunna«. D v s skulle hänsyn ha tagits till månadslängden skulle resultatet snarast ha blivit ännu »värre«.

○ **Kort undersökningsperiod:** Fyra år är inte en så lång tid men tyvärr finns inget basmaterial tillgängligt för att gå längre tillbaka i tiden, åtminstone inte för 14-åringarna. Men nog hade det varit intressant att försöka spåra ev utvecklingstendenser under årens lopp. Vårt tävlingssystem har ju förändrats och utvecklats och det kan ha haft avgörande betydelse för månadsfördelningen.

○ **Inte samma årgångar som jämförs:** Av praktiska skäl är det inte möjligt att följa upp en 14-årskull till dess den nått seniorelitalder. Undersökningen handlar alltså om 14-åringar födda 1963—1966, 16-åringar födda 1961—1964, 18-åringar födda 1959—1962 och seniorer födda från ca 1940 till 1965. Även här är det basmaterialet som sätter gränserna för vad som kan undersökas. Resultatens »konstanthet« är från år tyder på att det inte har någon avgörande betydelse att vi inte följer exakt samma årskull genom åldrarna.

○ **Djupet:** Hur skulle det se ut

om undersökningen gjorts på 10-bästa eller 50-bästa i stället för på 20-bästa? Vad gäller 10-bästa tyder en ungefärlig koll på att värdena ev skulle bli en aning mer »skeva« än på 20-bästa. För 50-bästa kan man bara gissa eftersom det inte finns så djupa årsbästelistor för ungdomarna. Eftersom undersökningen dessutom handlar om elit är nog 20-bästa ett ganska lagom djup, ungefär så många brukar ju starta i våra mästerskap t ex. Rimligen är det dessa som har talang och intresse för att ta idrotten på »allvar«. På en 50-bästa där- emot skulle många »motionärer« slinka med och deras åldrar är ju inte av någon större betydelse (annat än för dem själva förstås).

KORREKT BILD

Sammanfattningsvis skulle jag därför vilja hävda att under-

Patrik Sjöberg — januaribarn som lyckats bra.

sökningen nog ger en tämligen korrekt bild av verkligheten eftersom de »svagheter« som finns har så blygsam omfattning att de inte på ett avgörande sätt kan ha påverkat resultaten.

Nå, men vad är det då som undersökningen kommit fram till? Jo, som framgår av tabellerna och diagrammet dominerar årets första månader kraftigt bland födelsedagarna för våra bästa friidrottare.

Dominansen är mest uttalad i de yngsta åldrar (14 år) och avtar sedan successivt med stigande ålder, men fortfarande bland seniorerna finns mönstret alldeles tydligt kvar. Delar man in året i tre perioder. Början (januari—april), Mitten (maj—augusti) och Slutet (september—december), för att få det hela mer hanterligt kan man se att i 14-årsgruppen är %-fördelningen 56.5 — 27.8 — 15.7, i 16-årsgruppen 53.7 — 27.1 — 19.2, i 18-årsgruppen 49.9 — 30.1 — 19.9 och bland seniorerna 45.0 — 29.6 — 25.4.

Ända uppe i seniorgruppen är således nästan 50% av våra

bästa födda under den första tredjedelen av året. (Anm: Den första tredjedelen är f ö den kortaste eftersom den omfattar 120—121 dagar mot 123 för mitten och 122 för slutet!)

Frågan är naturligtvis varför Början har och behåller greppet. Det kan finnas tre förklaringar:

1. Det föds mycket fler barn under denna tidsperiod.

2. Man har större fysisk talang om man föds under denna tidsperiod.

3. Det »fattas« i friidrotten en massa människor födda under senare delar av året.

Hypotes 1 kan enkelt utredas med hjälp av officiell födelsestatistik. Om födslarna var jämnt fördelade över året skulle ca 8.3 % födas i varje månad.

Som framgår av spalten »normak« i tabell 3 så är fördelningen inte helt jämn utan månadsandelarna pendlar mellan

konstatera att den tredje hypotesen (att Börjans övertag beror på att det fattas aktiva från Mitten och Slutet) måste vara den rätta förklaringen. Övertaget är alltså beroende på att talangerna från senare delen av året aldrig kommit med. Precis som att solnedgången verkar vara röd därför att det blåa ljuset försvunnit (spridits bort) under passagen genom atmosfären (jmf det kinesiska visdomsordet).

MINSKA UTSLAGNINGEN?

Men varför »fattas« i så fall de »sena« friidrottarna? Vad är det för utslagningsprocesser som opererar med sådan effektivitet? Och kan man på något sätt eliminera eller i alla fall minska denna utslagning? Kan vi på så sätt »få tag i« fler talanger skulle rimligen standarden på vår svenska friidrott kunna höjas påtagligt.

För visst måste det finnas motsvarigheter talangmässigt bland november- och decemberbarnen till januaribarnen Sven Nylander (1:a), Patrik Sjöberg (5:e), Karin Bergdahl (6:e), och tvillingarna Wåhlin (20:e) liksom till februaribarnen Tore Gustafsson (10:e), Sören Tallhem (16:e) och Claes Rahm (18:e)? I vår JEM-trupp var 27 av 33 födda under årets första halva och bara en (Kristina Sandkvist) född någon av årets två sista månader.

Vi kan inte heller slå oss till ro med att snedfördelningen jämnas ut i senioråldrarna för det gör den inte! Framförallt kommer det praktiskt taget aldrig till någon »supertalang« vid mer mogen ålder. Åtminstone som vår friidrottsvärld är nu så förmår vi väldigt dåligt att rekrytera i övre tonåren och början av 20-åren.

Att fördelningen drar sig mot den normala med stigande ålder beror förmodligen inte i någon större utsträckning på att det kommer in flera »senfödda«. Snarare är det så att många av »underbarnen« slutar och då kanske i synnerhet de som förutom att de var tidigt utvecklade fick en extra bonus av att vara tidigt födda. Alltså ännu ett exempel på att uppfattningen om totalbilden styrs av vilka som saknas eller försvinner snarare än av vilka som finns med eller kommer till.

Det blir alltså »snet« från början och det håller i sig. Varför blir det då snett från början? Här befinner man sig naturligtvis på litet osäker mark. Det går inte att »bevisa« orsakerna annat än möjligen genom mycket omfattande undersökningar och intervjuer med de berörda människorna. Det är inte ens säkert att man då skulle få något definitivt besked. I all synnerhet om det, som jag tror, är så att orsakerna beror på »systemet« som grundläggare attityder utan att »offren«

Forts. nästa sida.

STATISTIK PÅ TVÄREN

Forts. från föreg. sida.

är medvetna om vad som händer.

Jag tror att det finns två, synnerligen besläktade, orsaker, den ena inom vår idrott och därmed något som vi kan påverka, den andra, som förmodligen är den viktigaste, ligger utanför vår »makt«.

»DYRBARA MÅNADER«

Om vi börjar inom idrotten så är det naturligtvis så, som jag redan tidigare antytt, att i ungdomsåren är månaderna »dyrbara«. De »sena« barnen har alltid ett handikapp på de »tidiga«. 14-åringen från december är ju bara 13 hela året och det känns.

Ännu värre är det naturligtvis ju yngre grupper man jobbar med. Det är egentligen

inte att undra på att den sena 9-10-åringen »direkt« tappar intresset eftersom han redan från början är handikappad gentemot de formellt jämnåriga.

Man skulle alltså kunna säga att ju tidigare vi försöker rekrytera desto tidigare grundlägger vi en underlägsenhetskänsla hos de »sena« barnen. En underlägsenhetskänsla som gör att de vänder idrotten ryggen för gott helt enkelt därför att idrott inte är roligt. Idrott är ju en fritidssysselsättning och det finns roligare sådana än de där man blir »nedslagen i skoskafoten« hela tiden. Tacka vet jag frimärkssamling. Där kan även den som är liten nå uppskattning och framgång, något som alla människor trängtar efter medvetet eller omedvetet.

Underlägsenhetskänslan finns också kvar och trots att det åldersmässiga handikappet blir allt mindre med stigande ålder så kommer man aldrig igen.

Utslagen som 10-åring och du kommer inte igen som 15-åring.

Hade du däremot börjat som 15-åring hade det kanske aldrig varit några problem.

Alltså finns det verkligen anledning att ifrågasätta ett tidigt och intensivt rekryteringsarbete till en organiserad tävlingsverksamhet. I stället för att ge

oss chansen att knyta upp många talanger så kanske det i stället gör att vi skrämmer bort talanger.

Någon kanske i sammanhanget vill påpeka att den fysiska åldern hos t ex 12-åringarna kan svänga mellan 10 och 14 år. D v s gruppen är redan från början inhomogen. Visst är det så. I viss mån hänger ju svängningarna just ihop med när på året man är född men mycket är rena individuella variationer. Alltså borde det finnas »sena« barn som genom tidig utveckling ändå kan göra sig gällande. Så är det nog också. Vi har ju trots allt enstaka »sena« supertalanger men de är alldeles för få procentuellt. De är bara »undantagen som bevisar regeln«, de som »mot alla odds« tar sig fram.

Vi och vårt tävlingsssystem kan verkligen inteta åt sig åren. Där är det i stället en enorm favorisering av de tidigt födda talanger som är tidigt utvecklade. Nylander, Sjöberg och Bergdahl har alltid legat så långt fram, kanske kring två år före övriga i utvecklingen, att det egentligen inte hade någon betydelse när på året de var födda.

De hade ändå varit mycket dugliga i konkurrensen med sina formellt jämnåriga.

Så vad vi borde göra är att ändra vår verksamhet på ungdomssidan så att vi ger alla tillräckligt mycket uppmuntran, framgång och därmed nöje av sitt idrottande så att de stannar kvar. Vad detta innebär konkret tål verkligen diskutera. Men i grunden gäller det att tona ned betydelsen av resultat och mästerskap för de yngre. Bort med alla bästalistor och finaler. Behåll bara ett tävlande som är, dels ganska sparsamt och dels bara lokalt. Kör tävlingar där inte bara segern och toppresultatet medför »ära« och »belöningar«. Ett exempel är någon form av klubbmatcher där varje individs deltagande är av värde för klubben. Undvik tävlingar med stora startfält där man blir 47:a även om man sätter pers. Ha i stället en årlig klubbmatch som årets höjdpunkt och resmål.

Jaha, säger säkert någon. Det där är säkert bra, men hur långt upp i åldrarna skall vi ägna oss åt detta? Måste vi inte ha de stora attraktiva tävlingarna som morötter för att klara rekryteringen i en hårdnande konkurrens med andra idrotter i allt yngre åldrar?

Svar: 15 år tror jag är en ganska lagom gränsålder för att ta idrotten mer på allvar. De attraktiva stortävlingarnas betydelse för rekryteringen är alldeles säkert överdriven. 99% av våra småtingar kan inte ens drömma om att komma till riksfinal, ändå håller de på. Den vuxna människans behov av »stora, attraktiva« mål för att kunna förmå sig till att hålla på (t ex Vasaloppet eller Lidingöloppet som motivation för att träna regelbundet) är något som vi inte skall tro är direkt överförbart även på barn. Den dyrbaraste leksaken blir sällan den mest uppskattade. Man kan alltså fråga sig om det är vi vuxna snarare än barnen själva som har störst behov av de godaste och största morötterna?

Dessutom: Till vad nytta är vår tidiga rekrytering när vi märker att de allra flesta ändå slutar »för tidigt«? Det är väl inte helt orimligt att förmoda en koppling mellan tidig start och tidigt slut? D v s det kanske skulle vara bättre ur flera synpunkter om man började som 15-åring i stället för som 10-åring. Fast det väl inte finns några 15-åringar att värva? Jo då, för precis som att vi tappar våra tidigt rekryterade så gör övriga idrotter det. När fotbollen eller vad det nu var inte är roligt längre så kanske friidrotten kan passa.

Skall man kanske också göra något åt klassindelning av ungdomarna? Försöka göra den mer rättvis så att »alla blir nöjda och glada«? För det första går det aldrig att göra en »rätt-

vis« klassindelning. Idrott är orättvis på det sättet att den som saknar förutsättningar inte »är bra« hur man än vrider och vänder på det. Är man inte snabb så vinner man inte 100 m. För det andra skulle en indelning efter »fysisk ålder« vara omöjlig att genomföra rent praktiskt.

Andra åldersgrupper då? 1-årsklasser har som bekant framförts som något för att förbättra »kvarhållandet«. I synnerhet var det väl 15-åringarna som man ansåg slutade för att de kände sig hopplöst underlägsna 16-åringarna. Det man kan fråga sig är varifrån alla dessa 16-åringar kommer, de borde rimligen ha slutat när de var 15 år, eller hur? Vad gäller det problem som behandlas här med den »dolda utslagningen« av de sent födda kan man konstatera att 1-årsklasser skulle vara fördömande eftersom de sena därmed alltid skulle vara definitivt yngst i klassen. Med 2-årsklasser är hälften av motståndarna yngre vartannat år.

Ändra åldersgränslinjen från årsskiftet till någon annan tidpunkt? Knappast meningsfullt eftersom det bara skulle medföra att andra månader favoriserades medan grundproblemet kvarstår. DDR t ex delar efter 1 juli och var mycket riktigt på JEM det land som hade augusti som vanligaste födelsemånad! Med tanke på att det trots allt föds flest barn i början av året i Sverige så är det väl bäst att vi, som nu, favoriserar dessa om vi nu måste favorisera några.

Det var alltså vad vi själva skulle kunna göra för att förbättra situationen och mitt grundbudskap är alltså ett avdramatiserat tävlande för de yngsta och flyttning av rekryteringsansträngningarna så att de mest inriktas på tonåren i stället för som nu 9-12 år. Men även om det skulle vara så att vi lyckas med detta så är jag inte alls säker på att det skulle ge oss en jämn fördelning. Ganska säkert finns det nämligen kanske ännu viktigare faktorer utanför vår verksamhet.

Jag misstänker nämligen att utslagningen börjar nästan från födseln, i alla fall från när skolgången inleds i 7-årsåldern. Man kontrollerar den psykiska skolmognaden men den fysiska mognaden bryr man sig inte om annat än i extremfall. Men i dessa låga åldrar är månaderna så otroligt betydelsefulla. Om man (som normalt) börjar skolan det år man fyller sju år kan den verkliga åldern variera mellan 80 och 92 månader! Det är alltså 15% i åldersskillnad!

Därför grundläggs säkert redan från början en fysisk un-

Karin Bergdahl
— januaribarn
som lyckats bra.

Diagram och tabeller

TABELL 1: MÄN

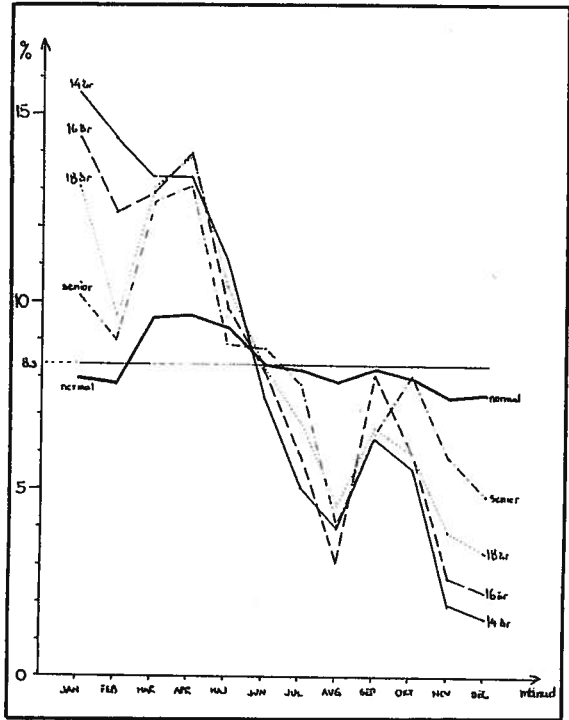
Månad	P14	P16	P18	Senior
JAN	15.2	14.7	12.7	10.4
FEB	16.3	12.9	10.5	8.9
MAR	11.3	11.7	11.8	12.5
APR	15.2	15.5	16.1	11.2
MAJ	11.6	10.6	12.1	11.3
JUN	6.8	8.1	6.7	7.8
JUL	4.1	6.1	7.6	9.5
AUG	3.8	3.2	4.2	4.3
SEP	4.9	5.2	4.3	4.6
OKT	6.5	7.7	7.0	10.6
NOV	2.5	2.5	4.0	4.3
DEC	1.7	1.8	3.1	4.7

TABELL 2: KVINNOR

Månad	F14	F16	F18	Senior
JAN	16.0	14.1	13.6	10.0
FEB	12.4	12.0	9.0	9.1
MAR	15.2	14.1	14.5	12.8
APR	11.5	12.5	11.7	15.1
MAJ	10.7	9.0	8.8	6.5
JUN	8.2	8.2	9.9	9.7
JUL	6.1	5.9	6.0	6.2
AUG	4.2	3.0	5.1	3.9
SEP	7.8	10.9	9.1	8.5
OKT	4.8	4.4	5.1	5.6
NOV	1.6	3.0	3.7	7.6
DEC	1.6	2.7	3.5	4.9

TABELL 3: SAMMANLAGT

Månad	14 år	16 år	18 år	Senior	Normal
JAN	15.6	14.4	13.1	10.2	8.0
FEB	14.4	12.4	9.7	9.0	7.8
MAR	13.3	12.9	13.1	12.7	9.6
APR	13.3	14.0	13.9	13.1	9.7
MAJ	11.1	9.8	10.4	8.9	9.3
JUN	7.5	8.2	8.3	8.8	8.3
JUL	5.1	6.0	6.8	7.8	8.2
AUG	4.0	3.1	4.6	4.1	7.9
SEP	6.4	8.1	6.7	6.5	8.2
OKT	5.6	6.0	6.0	8.1	8.0
NOV	2.0	2.7	3.9	5.9	7.5
DEC	1.6	2.3	3.3	4.8	7.6

TABELL 4: PERIODÖVERSIKT

Period	P14	F14	P16	F16	P18	F18	M	K	NormalJEM	JEM/Swe
Jan-apr	58.0	55.1	54.8	52.7	51.1	48.8	43.0	47.1	35.1	40.0
Maj-aug	26.3	29.2	28.1	26.1	30.5	29.8	32.9	26.3	33.6	37.6
Sep-dec	15.7	15.7	17.2	21.1	18.4	21.5	24.2	26.6	31.3	22.1

1981 års JEM-trupps födelsedatum

- JANUARI**
 5 Patrik Sjöberg
 6 Karin Bergdahl
 10 Anders Öberg
 15 Eva Karlblom
 20 Birgitta Wählin
 20 Katarina Wählin
 29 Peter Borglund

- FEBRUARI**
 3 Marie Hedeberg
 7 Johan Engholm
 11 Tore Gustafsson
 18 Claes Rahm
 25 Pia Engström

- MARS**
 18 Ulf Johansson
 23 Marie Björn
 26 Timo Järvinen

- APRIL**
 1 Karin Lundh
 4 Jeanette Wallén
 9 Gunnar Ageskär
 10 Camilla Karlberg
 17 Thomas Nyberg
 23 Marie Östin

- MAJ**
 1 Thomas Eriksson
 11 Helena Johnsson
 11 Christina Wennberg
 28 Susanne Nörsgaard
 29 Susanne Svensson

- JUNI**
 11 Mikael Olander

JULI
 -

AUGUSTI
 -

- SEPTEMBER**
 16 Gabor Bartos
 17 Annika Lorentzon
 19 Karin Lindqvist

- OKTOBER**
 6 Dag Wennlund
 30 Esteri Mäkinen

NOVEMBER
 -

DECEMBER
 -

derlägsenhet för de sena barnen. Den typen av oundvikliga handikapp inom ett område utvecklas ganska snart (och oftast helt omedvetet) till ett »ideologiskt« avståndstagande från området. Idrott är man chanslös i och då är det lika bra att som »försvar« bestämma sig för att idrott är tråkigt och dumt och att man därför skenbart frivilligt avstår från att vara med mer än absolut nödvändigt.

ENDA LÖSNINGEN!

Är denna teori sann så kan vi aldrig räkna med att kunna lösa problemen med »den dolda utslagningen«. Visst kan vi genom att reformera vår egen verksamhet för de yngsta låta bli att som nu göra det hela värre, men »bra« lär det aldrig

bli. Fast det är naturligtvis viktigt att vi gör vad vi kan, för det är bara vi själva som förlorar på om vi »spiller« talanger i onödan. Varje individ vi »räddar« kan vara av enorm betydelse, det kan vara en dold talang med förutsättningar att bli »bäst«.

Egentligen kan bara problemet lösas genom att blivande föräldrar planerar så att alla barn föds i början på året. Då drabbas inga av handikappet att vara några månader för unga. Sedan kan man fråga sig vad resten av samhället (BB-avdelningarna, födelsedags-tårtsbagarna m fl) skulle säga om att få allt jobb samlat i början av året. . .

Även om nu det här blev ganska långt så finns det nästan hur mycket som helst att

undersöka inom detta område. Man kan göra djupare jämförelser, jämförelser framåt och bakåt i tiden (var t ex utslagningen mindre förr när vårt tidiga ungdomstävlande inte var så omfattande och så allvarligt som nu?), jämförelser mellan grenar (är det skillnad på grenar som finns tidigt på programmet och grenar som t ex slägga som kommer in senare?) och jämförelser mellan könen (nu kan man se att pojkar är mer snedfördelade bland ungdomarna, hänger det ihop med skillnaderna i pubertetsålder måntro och är flickornas större snedfördelning i senior-åldern beroende på att det är »för mycket« ungdomar bland seniorerna?)

Så skulle jag också mycket gärna vilja få en rimlig förkla-

ring till »augusti-svackan«. Trots Anders Gärderud (28 augusti) och Eric Josjö (30 augusti) så har vi alldeles för få augustibarn i vår friidrottselit om man ser det hela förnuftsmsigt. Svackan finns i alla åldersgrupper så den kan väl inte bara vara resultatet av en »ren« slump?

Och hur som helst måste vi på allvar fundera över hur vi skall få tag i »begåvningsreserven« bland de sent födda. Lyckas vi får vi en viktig nyckel till bättre svensk friidrott i framtiden. När får vi en ny Gunder Hägg, dvs en elitfriidrottare född på årets sista dag?

Kan vi fånga in de blå ljusstrålarna igen så blir solljuset fullödigare och därmed starkare och varmare. Fråga bara den gamle kinesen.